

בא ראה, כשנפרד יוסף מאביו, בלי לזיה וכלי אכילה נשלח, וזיה מה שהיה, וכשאמר יעקב (בראשית לו) טרף טרף יוסף, אמר פי ארד אל בני אכל שאלה, שאני גרמתי לו, ועוד - שהייתי יודע שאחיו שונאים אותו ושלחתי אותו, ורמז הוא רמז לו. אמר לו רבי יהודה, את אותם העגלות שלח אותם על פי פרעה, שכתוב ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה. אמר לו, דייוקו של דבר, שכתוב ואתה צויתה זאת עשו. ואתה צויתה דוקא, ומשום כך כתוב בה"א, משמע שיוסף בקש אותם, ומשום כך ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה, ויעקב לא עמד בדבר עד שראה אותם, שכתוב וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם.

אמר רבי שמעון, בקדמיתא ותחי רוח יעקב, ולבתר ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי. אלא בראשונה קראה לו התורה יעקב, משום השתפות, ששתפו את השכינה באותו חרם כשנמכר יוסף, ועכשו ששכינה עלתה, אז היא ותחי רוח יעקב אביהם, וזה הוא סוד השכינה. ואחר שהיא עמדה בקיום, [משום] אז הדרגה שלמעלה עברה אליה, הדרגה שהיא ישראל. ואז הדרגה שלמעלה התעוררה אליה, וזוהי דרגה של ישראל מכאן שהדרגה שלמעלה לא מתעוררת למעלה עד שמתעוררת בראשונה למטה, שהרי פאן ותחי רוח יעקב בראשונה, ואחר כך ויאמר ישראל.

ויאמר אלהים לישראל במראת הלילה, במראת כתוב. בא ראה, ויזבח זבחים לאלהי יצחק, בגין לאתערא

תא חזי, יוסף פד אתפרש מאבוי, בלא לזיה, ובלא אכילה אשתדר, והוה מה דהוה. וכד אמר יעקב, (בראשית לו) טרוף טרוף יוסף, אמר, פי ארד אל בני אכל שאולה, דאנא גרימנא ליה. ותו, דהוינא ידע דאחוי סניין ליה, ושדרנא ליה. ורמז קא רמיז ליה. אמר ליה רבי יהודה, אינון עגלות על פי פרעה שדר לון, דכתיב ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה. אמר ליה, דיוקא דמלה, דכתיב ואתה צויתה זאת עשו. ואתה צויתה דייקא, ובגין כך כתיב בה"א, משמע דיוסף תבע לון, ובגין כך ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה. ויעקב לא אתקיים במלה, עד דחמא לון. דכתיב, וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם.

אמר רבי שמעון, בקדמיתא ותחי רוח יעקב, ולבתר ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי. אלא, בקדמיתא קרי ליה אורייתא יעקב, בגין שותפותא, דאשתתפו שכינתא בהווא חרם, פד אזדבן יוסף. והשתא דשכינתא סלקא, פדין איהו, ותחי רוח יעקב אביהם, ודא הוא רזא דשכינתא. ובתר דאיהי קיימא בקיומא, (בגין) פדין דרגא דלעילא, אתעבר לגבה, דרגא דאיהו ישראל. (נ"א בגין דרגא דלעילא, אתער לגבה, ואיהו דרגא דישראל)

מכאן, דדרגא דלעילא לא אתער לעילא, עד דאתער בקדמיתא לתתא, דהא הכא ותחי רוח (דף ריא ע"א) יעקב בקדמיתא, ולבתר ויאמר ישראל.

ויאמר אלהים לישראל במראת הלילה, במראת פתיב. תא חזי, ויזבח זבחים לאלהי יצחק, בגין לאתערא

בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּדֵי לְהַעִיר אֶת
הַשְּׂמַאל בְּסוּד שֶׁל הָאֶהָבָה. וְאָז -
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמֵרֶאֱת
הַלֵּילָה, בְּדַרְגָּה הַזֹּאת שְׂאֲמַרְנֹה,
שֶׁהִיא מֵרֵאשׁוֹת הַלֵּילָה.

וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. מֶה
הַטֵּעַם? מִשּׁוּם שֶׁצֶדֶק הַקְּדוּשָׁה
שֶׁלְמַעֲלָה כֶּף הוּא, שֶׁהָרִי צֶדֶק
הַטְּמֵאָה לֹא מְזַכֵּיר אֶת שֵׁם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל צֶדֶק
הַקְּדוּשָׁה נִזְכָּר בְּשֵׁמוֹ. אֲנֹכִי אֲרַד
עִמָּךְ מִצְרִימָה וְגו'. מִכַּאֲן
שֶׁשְׂכִינָה יֵרְדֶה עִמּוֹ בַּגְּלוּת, וּבְכָל
מְקוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל גָּלוּ - שְׂכִינָה
גֹלְתָה עִמָּהֶם, וְהִנֵּה פִרְשׁוּהָ.

בֹּא רְאֵה, כִּמְהָ עֲגָלוֹת הֵיוּ? שֶׁשׁ,
כִּמוֹ שְׁנַאֲמַר (בַּמִּדְבָּר ז) שֶׁשׁ עֲגָלוֹת
צָב. דְּבָר אַחֵר, שֵׁשִׁים הֵיוּ, וְהַכֹּל
סוּד אֶחָד. בְּרֵאשׁוֹנָה כְּתוּב
בְּעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף, וּלְבַסּוּף
- אֲשֶׁר שָׁלַח פְּרָעָה. אֲלֵא כָּלֵם
שֶׁשָׁלַח יוֹסֵף הָיוּ בְּחֹשֶׁבּוֹן כְּרֵאוּי,
וְאוֹתָם שֶׁשָׁלַח פְּרָעָה יוֹתֵר מֵהֶם,
לֹא הָיוּ בְּסוּד זֶה וְלֹא הָיוּ
בְּחֹשֶׁבּוֹן.

וְאֵלֶּה וְאֵלֶּה בָּאוּ, מִשּׁוּם כֶּף אֲשֶׁר
שָׁלַח יוֹסֵף, אֲשֶׁר שָׁלַח פְּרָעָה.
וּכְשֶׁצָּאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת מֶה
כְּתוּב? (יִשְׁעִיָּה טו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל
אֲחִיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְּחָה לֵה'
וְגו'.

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף מְרַכְּבָתוֹ. רַבִּי יִצְחָק
פִּתַח וְאָמַר, (יִחְזַקְאֵל א) וְדַמּוֹת עַל
רֵאשֵׁי הַחֲמִיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח
הַנּוֹרָא נְטוּי עַל רֵאשֵׁיהֶם
מִלְמַעְלָה. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ,
אֲבָל בֹּא רְאֵה, יֵשׁ חֲמִיָּה לְמַעְלָה מִן
הַחֲמִיָּה, וְיֵשׁ חֲמִיָּה קְדוּשָׁה שְׁעוֹמֵדָת
עַל רֵאשׁ הַחֲמִיָּה.

וְיֵשׁ חֲמִיָּה עֲלִיוֹנָה לְמַעְלָה עַל כָּל
שְׂאֵר הַחֲמִיָּה, וְזוֹ (יִשְׁ) הַחֲמִיָּה
שׁוֹלְטָת עַל כָּלֵם, מִשּׁוּם שֶׁכָּאֲשֶׁר
הַחֲמִיָּה הִזוּ נוֹתֵנָת וּמְאִירָה לְכָלֵם,
אֲזַי כְּלָן נוֹסְעוֹת לְמַסְעוֹתֵיהֶן
וְנוֹתֵנָת זוֹ לְזוֹ וְשׁוֹלְטוֹת זוֹ עַל זוֹ.

שְׂמַאלָא בְּרִזָּא דְרַחֲמִימוֹ. וּכְדִין וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
לְיִשְׂרָאֵל בְּמֵרֵאשׁוֹת הַלֵּילָה, בְּהֵאֵי דְרַגְא
דְקֵאֲמַרְן דְאִיהִי מֵרֵאשׁוֹת הַלֵּילָה.

וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, מֵאֵי טַעְמָא.
בְּגִין דְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה דְלַעִילָא, הֲכִי
הוּא. דְהָא סִטְרָא דְמִסְאָבָא, לֹא אֲדַכֵּר שְׂמַא
דְקְדוּשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכָל סִטְרָא דְקְדוּשָׁה אֲדַכֵּר
בְּשִׁמְיָהּ. אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְגו',
מִכַּאֲן, דְשְׂכִינְתָא נְחַתת עִמִּיהָ בַּגְּלוּתָא, וּבְכָל
אֲתֵר דְיִשְׂרָאֵל אֲתַגְלוּ, שְׂכִינְתָא אֲתַגְלַת
עִמָּהוֹן, וְהָא אוּקְמוּהָ.

הָא חֲזִי, כִּמְהָ עֲגָלוֹת הֵווּ. שִׁית. כִּמְהָ דְאֵתָא
אָמַר, (בַּמִּדְבָּר ו) שֶׁשׁ עֲגָלוֹת צָב. דְבָר אַחֵר,
שִׁיתִין הֵווּ, וְכֹלָא רִזָּא חֲדָא. בְּקְדַמִּיתָא כְּתִיב
בְּעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף, וּלְבַסּוּף אֲשֶׁר שָׁלַח
פְּרָעָה. אֲלֵא, כִּלְהוּ דְשִׁדְר יוֹסֵף, הוּוּ בְּחֹשֶׁבּוֹן
כְּדָקָא חֲזִי. וְאִינוּן דְשִׁדְר פְּרָעָה יִתִּיר מִנֵּיהוּ,
לֹא הוּוּ בְּרִזָּא דָא, וְלֹא הוּוּ בְּחֹשֶׁבּוֹן.

וְאֵלֶּיִן וְאֵלֶּיִן קָאֲתוּ. בְּגִין כֶּף, אֲשֶׁר שָׁלַח
יוֹסֵף, אֲשֶׁר שָׁלַח פְּרָעָה. וְכַד יִפְקוּן
יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא מֶה כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה טו) וְהִבִּיאוּ
אֶת כָּל אֲחִיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְּחָה לֵה' וְגו':
וַיֹּאמֶר יוֹסֵף מְרַכְּבָתוֹ, רַבִּי יִצְחָק פִּתַח
וְאָמַר, (יִחְזַקְאֵל א) וְדַמּוֹת עַל רֵאשֵׁי

הַחֲמִיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נְטוּי עַל
רֵאשֵׁיהֶם מִלְמַעְלָה, הֵאֵי קֵרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל
תָּא חֲזִי, אִית חֲמִיָּה לַעִילָא מִן חֲמִיָּה, וְאִית חֲמִיָּה
קְדִישָׁא דְקִימָא עַל רֵישׁ חֲמִיָּה.

וְאִית חֲמִיָּה עֲלָאָה, לַעִילָא עַל כָּל שְׂאֵר
חֲמִיָּה, וְהֵאֵי (ג"א וְאִית) חֲמִיָּה שְׁלֵטָא עַל
כָּלֵהוּ. בְּגִין דְכַד הֵאֵי חֲמִיָּה יִהְיָא וְנִהְיָא
לְכָלֵהוּ, כְּדִין כָּלֵהוּ נְטִלִין לְמִטְלָנוּי, וְיִהְיִיבַת
דָּא לְדָא, וְשְׁלֵטָא דָּא עַל דָּא.